

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА**

**ПРЕДЛОГ**

**НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА  
ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ**

**Скопје, 31 декември 2010 година**

## **ВОВЕД**

### **I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ**

Со Законот за заштита на потрошувачите („Службен весник на Република Македонија„ бр. 38/04, 77/07 и 103/08) се уредува заштитата на правата на потрошувачите, условите и начинот на заштита на потрошувачите, условите за трговското работење што се од значење за заштита на правата на потрошувачите, правата и обврските на здруженијата на потрошувачите, како и надлежностите на органите на државната управа во однос на заштитата на потрошувачите.

Измените и дополнувањата на Законот за заштита на потрошувачите се предлагаат заради усогласување на националното законодавство со законодавството на Европската Унија, односно со цел да се овозможи заштитата на потрошувачите во внатрешниот пазар на ЕУ, а со тоа и исполнување на условите за полноправно членство на Република Македонија во делот на заштитата на потрошувачите и здравјето во внатрешниот пазар на Европската Унија.

Во постојната законска регулатива не се транспонирани Директивата 32005L0029 на Европскиот Парламент и на Советот со која се уредува нечесно пазарно однесување од страна на субјектите на внатрешниот пазар и Директивата 31998L0027 на Европскиот Парламент и на Советот со која се наложува заштитата на интересите на потрошувачите и воведување на механизми за колективна заштита на потрошувачите пред надлежните судови.

Истовремено, со цел унапредување на казнената политика и унапредување на бизнис климата во Република Македонија, се врши прецизирање на глобите што се изрекуваат за прекршоци со овој закон. Висината на глобите се намалува од 20 до 50% и се пропишува единствен износ на глоба за сите видови на прекршоци, со цел да се одбегне можноста од пристрасност во казните, односно се постигнува исто ниво на казна за сторен ист прекршок од страна на различни субјекти.

### **II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ**

Предлог законот има за цел: создавање сеопфатна правна рамка за заштита на потрошувачите во Република Македонија, посебно во делот на нечесно пазарно однесување од страна на субјектите на внатрешниот пазар и колективна заштита на интересите на потрошувачите, зголемување на заштитата на економските интереси на потрошувачите од нечесно пазарно однесување од страна на субјектите, поголема информираност на потрошувачите заради правилен избор при купувањето на производите и услугите, заштита на потрошувачите од нечесно пазарно однесување при вршење на промет на производи и услуги, како и можноста за заштита на заедничките интереси на потрошувачите по пат на покренување на постапки пред надлежните судови.

Со измените на законот ќе се постигне поголем степен на заштитата на потрошувачите, во услови на пазарна економија, фер конкуренција и широка понуда на стоки и услуги на пазарот, со што би се зголемила довербата на потрошувачите на единствениот пазар на ЕУ, без оглед на тоа каде потрошувачот или трговецот давателот на услуга се наоѓа.

Овој закон се заснова на истите начела врз кои се заснова законот чие изменување се предлага.

Основни решенија на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на потрошувачите се:

- спречување на нечесно пазарно однесување од страна на субјектите на внатрешниот пазар;
- Овластување на тела за покренување на постапки пред надлежните судови за заштита на заедничките интереси на потрошувачите;
- Воведување на единствен систем на глоби; и
- Намалување на висината на глобите.

### **III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА**

Намалувањето на глобите предвидени со овој закон ќе предизвика соодветно намалување на приходите во буџетот на Република Македонија.

### **ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ**

Со предложените решенија во измената на Законот за заштита на потрошувачите се врши намалување на висината на глобите за прекршоците пропишани со Законот за од 20 до 50%, што значи дека за учесниците на пазарот ќе се повлекуваат помалку финансиски средства во случај на прекршок согласно овој закон.

## ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

### Член 1

Во Законот за заштита на потрошувачите (Службен весник на Република Македонија 38/04, 77/07 и 103/08) во членот 2, по ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

“Во постапката за инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите на Законот за инспекциски надзор, доколку со овој закон не е поинаку уредено“.

### Член 2

Во членот 4 став 1 алинеа 1 се менува и гласи:

- „Трговец „е секое физичко или правно лице кое во пазарното однесување согласно овој закон дејствува за цели поврзани со неговото занимање, дејност, занает или професија и секое лице кое дејствува во име или за сметка на трговецот.

По алинеата 7 се додаваат девет нови алини кои гласат:

- „Пазарно однесување кон потрошувачите од страна на деловните субјекти“ (во понатамошниот текст: пазарно однесување) е секое дејство, пропуст, начин на однесување или застапување, пазарна комуникација, вклучувајќи рекламирање и маркетинг, од страна на трговец, директно поврзани со промоција, продажба или снабдување на производи и услуги за потрошувачите;
- „Значително пореметување на пазарното однесување на потрошувачите“ е користење на пазарно однесување со цел значително да се оневозможи способноста на потрошувачот да донесе одлука така што претходно бил информиран, предизвикувајќи на тој начин потрошувачот да донесе одлука за правење промет којашто не би ја донел во друг случај;
- „Кодекс на однесување“ е договор или збир на прописи кои што не се наложени со закон, регулатива или административна одредба, а го дефинираат однесувањето на трговците кои прифаќаат да го почитуваат кодексот во врска со еден или повеќе конкретни пазарни однесувања или деловни сектори;
- „Имател на кодексот на однесување“ е секој субјект, вклучувајќи трговци или група на трговци, надлежни за формулирање и ревидирање на кодексот на однесување и/или следење на почитувањето на кодексот од страна на оние кои прифатиле да го почитуваат;
- „Професионално однесување“ е стандард за специјална вештина и грижа за кои што е разумно да се очекуваат од трговецот во однесувањето со потрошувачите, сразмерни со чесното пазарно однесување и/или општото начело за добра волја во дејноста на трговецот;
- „Покана за купување“ е пазарна комуникација која што ги наведува карактеристиките на производот и услугата и цената на начин соодветен на употребеното средство за пазарна комуникација и на тој начин му овозможува на потрошувачот да го направи купувањето;
- „Прекумерно влијание“ е искористување на позиција на надмоќ во поглед на потрошувачот така што се применува притисок, дури и без употреба на или закана за физичка присила, на начин што значително ја ограничува способноста на потрошувачот да донесе одлука бидејќи претходно бил информиран;
- „Одлука за правење промет“ е секоја одлука донесена од страна на потрошувачот дали, како и под какви услови да го купи производот и услугата, да ги плати целосно или делумно, да ги задржи или се ослободи од производот и услугата или да реализира договорна обврска во врска со производот и услугата, без разлика дали потрошувачот ќе одлучи да дејствува или ќе се воздржи од дејствување;
- „Законски уредена професија“ е професионална активност или група на професионални активности, при што пристапот или спроведувањето на истите или еден од начините на нивно спроведување е условено, директно или индиректно, од поседување на конкретни професионални квалификации, согласно закони, регулативи или административни одредби.

- „надлежен инспекторат е “ Државен пазарен инспекторат, Државен санитарен и здравствен инспекторат и Државен инспекторат за животна средина и Агенцијата за храна и ветеринарство.

- „Тела овластени за покренување на постапки” се: тела и организации кои се основани со прописите со кои се уредува оснивањето на дејноста на тие тела а кои имаат заеднички интерес за заштита на потрошувачите како што се: здруженија за заштита на потрошувачите, коморските здруженија и други специфични тела кои имаат заеднички интерес за заштита на потрошувачите.

### Член 3

По членот 31 се додава нов „ДЕЛ III - а и нови членови 31-а ;31-б; 31-в; 31-г;31-д;31-ѓ ; и 31 -е, и нов ДЕЛ III – б и нови членови 31-е;31-ж;31-з;31-с; 31-и; 31-ј; 31-к; 31-л;31-љ;31,-м; 31-н; и 31-њ кои гласаат:

#### „ДЕЛ III-а”

### Глава I

#### НЕЧЕСНО ПАЗАРНО ОДНЕСУВАЊЕ

##### Забрана за нечесно пазарно однесување

#### Член 31-а

Се забранува нечесно пазарно однесување.

Пазарно однесување се смета за нечесно доколку:

- а) е спротивно на барањата за професионално однесување; и
- б) значително го пореметува или постои веројатност дека значително ќе го поремети економското однесување на просечниот потрошувач во поглед на производот и услугата до кого стигнува или е наменет производот и услугата, или пак до просечниот потрошувач од групата кога пазарното однесување е насочено кон конкретна група на потрошувачи.

Пазарното однесување за коешто е веројатно дека значително ќе го поремети економското однесување само на јасно дефинирана група на потрошувачи,, кои се особено ранливи на однесувањето или на засегнатиот производ и услуга поради нивната ментална или физичка несигурност, возраст или лековерност на начин предвидлив од трговецот се проценува од перспектива на просечниот потрошувач на таа група,, кое не е во спротивност со вообичаеното и законско рекламирање при што се даваат претерани изјави или изјави што не треба буквално да се толкуваат.

Пазарното однесување се смета за особено нечесно доколку:

- а) е лажно согласно утврденото во членовите 31-б и 31в од овој закон и/или
- б) е агресивно согласно утврденото во членовите 31-г и 31-д од овој закон

### Глава II

#### ИЗМАНИЧКО ПАЗАРНО ОДНЕСУВАЊЕ

##### Измамнички активности

#### Член 31-б

Пазарно однесување се смета за измамничко доколку содржи лажни информации и поради тоа е невистинито или на било каков начин, вклучувајќи го општиот впечаток кој го

остава, го измамува или пак е веројатно дека ќе го измами потрошувачот, дури и кога информацијата е фактички точна, во врска со еден или повеќе од случаите наведени во точките а,б,в, г, д и е, од овој став а во секој случај предизвикува или е веројатно дека ќе предизвика просечниот потрошувачот да донесе одлука за правење промет што не би ја донел во друг случај.

- а) постоењето или природата на производот и услугата;
- б) главните карактеристики на производот и услугата, како што се достапноста, корисноста, ризиците, извршувањето, составот, дополнителната опрема, услуга по продажбата и постапување по жалбите, методот и датумот на производство или обезбедување, испорачување, соодветност на намената, користење, количина, спецификација, географско или стопанско потекло или очекуваните резултати од неговата употреба, или пак резултатите од спроведените тестови или проверки;
- в) обемот на обврските на трговецот, мотивите за пазарното однесување и природата на продажниот процес, сите изјави или симболи во врска со директното или индиректното спонзорство или одобрување на трговецот или на производот и услугата;
- г) цената или начинот на кој се пресметува цената или постоење на одредени погодности во поглед на цената;
- д) потребата за сервис, делови, замена или поправка;
- е) положбата, особините или правата на трговецот или неговиот застапник, како што се нивниот идентитет или имот, квалификации, статусот, одобрувањата кои им се дадени, сопственоста на права за индустриска, стопанска или интелектуална сопственост, награди или пофалници кои им се доделени;
- е) правата на потрошувачите, вклучувајќи го правото за замена или враќање на парите и за одредени аспекти на продажбата на потрошувачки стоки и гаранции, или ризиците е уредено со овој закон;

Пазарно однесување се смета дека е измамничко и доколку, во својата фактичка состојба, имајќи ги предвид сите околности и специфичност на случајот, го наведува или веројатно може да го наведе просечниот потрошувач да донесе одлука за правење промет што не би ја донел во друг случај, а се однесува на:

- а) каков било маркетинг на производ и услуга, вклучувајќи споредбено рекламирање, што доведува до забуна со други производи и услуги, трговски марки, трговски називи или други својства по кои се разликуваат конкурентите;
- б) неисполнување на обврските од кодексот на однесување од страна на трговецот, што тој ги прифатил да ги почитува, кога:
  - обврската не е факултативна, туку е цврста и може да се провери;и
  - трговецот во своето пазарно однесување покаже дека е обврзан со кодексот на однесување.

#### Измамнички пропусти

##### Член 31- в

Пазарно однесување се смета за измамничко доколку, во својата фактичка состојба, имајќи ги предвид сите околности, специфичности и ограничувања на средствата за комуникација, трговецот пропушти да даде значајна информација која на просечниот потрошувач му е неопходна во дадениот случај, за да донесе соодветна одлука за правење промет, па тоа го наведе или веројатно може да го наведе просечниот потрошувач да донесе одлука за правење промет што не би ја донел во други случаи.

За измамнички пропуст се смета и кога, имајќи ги предвид случаите од став (1) на овој член трговецот значајните информации ги крие или дава нејасни, делумни, двосмислени или ненавремени информации или пропушти да ја идентификува трговската намера за даденото пазарно однесување, доколку тоа не е очигледна од случајот, како и кога во било кој случај, ова наведува или е веројатно дека ќе го наведе просечниот потрошувач да донесе одлука за правење промет што не би ја донел во други случаи.

Кога се користи некое средство за комуникација при реализирање на пазарно однесување која наметнува ограничувања во просторот и времето, тие ограничувања и сите мерки преземени од трговецот за да ги направи информациите достапни за потрошувачите преку било кои други средства ќе се земаат предвид кога се одлучува дали има испуштена информација.

Во случај на упатување на понуда за купување, под услов тоа од околностите на случајот да не е очигледно, информациите кои се сметаат од суштествено значење се:

- а) главните карактеристики на производот и услугата, во обем соодветен на средството за комуникација и производот и услугата;
- б) полна адреса и идентитетот на трговецот, како што е неговото трговско име и таму каде што постои полна адреса и идентитет на трговецот во чие име постапува;
- в) цената со вклучен данок или кога природата на производот и услугата е таква да цената не може да се пресмета однапред, начинот на кој се пресметува цената, како и, кога тоа е неопходно, сите дополнителни трошоци за превоз, испорака или поштенски трошоци или, кога овие трошоци не можат да бидат пресметани однапред, таквите дополнителни трошоци мора да се платат.
- г) договорите за плаќање, испорака, изведба и начинот на решавање на жалбите, доколку отстапуваат од барањата за професионално однесување;
- д) за производите и услугите и прометот кои подразбираат право на повлекување или откажување и постоење на тоа право.

### Глава III Агресивно пазарно однесување Член 31-г

Пазарно однесување се смета за агресивно доколку, во својата фактичка состојба, имајќи ги предвид сите околности и специфични случаи, со вознемирување, притисок, вклучувајќи и физичка сила, или прекумерно влијание, значително ја намалува или е веројатно дека значително ќе ја намали слободата на избор или однесувањето на потрошувачите во врска со производот и услугата и на тој начин го наведува или е веројатно дека ќе го наведе да направи промет, што во други околности не би го направил.

#### Употреба на вознемирување, притисок и прекумерно влијание

### Член 31-д

При одредување дали некое пазарното однесување употребува вознемирување, притисок, вклучувајќи физичка сила, или прекумерно влијание, се зема предвид следното:

- а) време на одвивање, локацијата, природата или траењето;
- б) употребата на заканување, навредливи изрази или однесување;
- в) користење на ситуација од страна на трговецот во смисол на несрекен случај или околности со таква тежина кога е намалена моќта на расудување на потрошувачот, а трговецот е свесен за тоа, а заради влијание на неговата одлуката во врска со производот и услугата;
- г) сите сериозни или несразмерни пречки надвор од договорот наложени од страна на трговецот кога потрошувачот сака да ги спроведе правата од договорот, вклучувајќи право да го раскине договорот, замена на производот и услугата или барање на друг трговец; и
- д) било какви закани за преземање на правни работи кои по закон не можат да бидат преземени.

### Нечесно однесување Член 31-ѓ

Пазарно однесување е нечесно во сите околности доколку истото е измамничко и агресивно:

Измамничко пазарно однесување е доколку :

- трговецот тврди дека е потписник на кодекс на однесување кога тоа не е точно;
- се прикаже ознака за доверба, ознака за квалитет или еквивалентно на тоа без да го добие неопходното овластување;
- се тврди дека кодексот на однесување има препорака од јавноста или од друг орган кога тоа не е точно;
- се тврди дека трговец (вклучувајќи го неговото пазарно однесување) или производ и услуга биле одобрени, препорачани или овластени од јавноста или приватен орган кога тој/тоа не е точно или да го тврди тоа без да биде во согласност со условите за одобрување, подржување или овластување;
- се прави покана за купување на производи и услуги со утврдена цена без да се открие постоењето на каква било разумна основа што трговецот може да ја има, дека нема да биде во можност да ги обезбедува или да договори друг трговец да ги обезбедува, тие производи и услуги или еквивалентни производи и услуги по таа цена за временски период и количини што се разумни, имајќи го предвид производот, и услугата обемот на рекламирањето на производот и услугата и понудената цена (рекламирање со мамка);
- се прави покана за купување на производи и услуги со утврдена цена и тогаш:

а) да се одбие да им се покаже рекламираниот производ или услуга на потрошувачите; или

б) да се одбие примање на нарачки или испорака во разумен временски период; или

в) да се покаже дефектна мостра од трговецот со намера да се промовира друг производ или услуга (мамка и замена).

- лажно да се тврди дека производ и услуга ќе бидат достапни само во мошне ограничен временски период или дека ќе биде достапен под одредени услови во мошне ограничен временски период, со цел да се изнуди брза одлука и да се оневозможат потрошувачите да добијат можност или време да направат избор како што претходно биле информирани ;

- се преземе обезбедување на пост-продажни услуги за потрошувачи со кои трговецот комуницирал пред да се направи прометот на јазик што не е службен јазик на земја каде што трговецот е лоциран и потоа да ја обезбедува таа услуга достапна само на друг јазик без јасно да му се открие ова на потрошувачот пред потрошувачот да се обврзе на правењето промет;

- се тврди или на друг начин се создава впечаток дека производот и услугата може законски да се продаде, а тоа не е точно;

- се презентира дека на потрошувачите им се дадени правата согласно закон како истакната карактеристика на понудата на трговецот;

- се употребува уредничка содржина во медиумите за да се промовира производ и услуга кога трговецот платил за промоција без тоа да го наведе јасно во содржината или со слики или звук што јасно можат да бидат идентификувани од потрошувачот (уредничка реклама);

- неточно се тврди за природата и обемот на ризикот за личната безбедност на потрошувачот или неговото семејство доколку потрошувачот не го купи производот и услугата;

- се промовира производ и услуга сличен на производ и услуга направени од конкретен производител на таков начин што намерно се измамува потрошувачот да верува дека производот и услугата е направен од истиот производител, кога тоа не е точно;

- се основа, или промовира пирамидална промотивна шема кога потрошувач ја разгледува можноста да добие надомест што примарно потекнува од воведување на



други потрошувачи во шемата наместо од продажба или користење на производите и услугите;

- се тврди дека трговецот планира да престане со работа или да се пресели, кога тоа не е точно;

- се тврди дека одделни производи и услуги се во состојба да го олеснат добивањето во игри на среќа;

- лажно се тврди дека производ и услуга може да излечи болести, нарушени функции или деформации;

- проследување на неточни информации за пазарните услови од материјално значење или за можноста да се најде производ и услуга со намера да се наведе потрошувачот да го набави производот и услуга во услови што се помалку поволни од вообичаените пазарни услови;

- се тврди во пазарното однесување дека се нуди наградна игра или промотивна награда без да се доделат опишаните награди или разумен еквивалент;

- се опише производ и услуга како „гратис“, „бесплатен“, „без надомест“ или слично кога потрошувачот треба да плати било каков надомест, освен трошокот што не може да се избегне за да одговори на пазарното однесување и да се подигне или плати испораката на производот и услугата;

- се вклучи во маркетиншкиот материјал фактура или сличен документ со којшто се бара плаќање, што му дава впечаток на потрошувачот дека тој веќе го нарачал пласираниот производ и услуга, кога тоа не е точно;

- лажно се тврди или создаде впечаток дека трговецот не дејствува заради цели поврзани со неговото занимање, дејност, занает или професија, или лажно се претставува себеси како потрошувач; и

- се создаде лажен впечаток дека пост-продажната услуга во врска со производ е достапна во земјата, различна од таа каде што се продава производот.

Агресивно пазарно однесување е доколку:

- се создаде впечаток дека потрошувачот не може да ги напушти просториите додека не се направи договор;

- се прават лични посети во домот на потрошувачот игнорирајќи го барањето на потрошувачот да го напушти или да не се враќа, освен во околности и во мерка оправдана, според националното право, за да се изврши договорна обврска.

- се прават постојани и несакани понуди по телефон, факс, електронска пошта или преку далечински медиуми освен во околности и во мерка оправдана согласно закон, за да се изврши договорна обврска;

- се бара од потрошувач кој сака да поднесе жалба по осигурителна полиса да обезбеди документи што не може да се сметаат за релевантни во разумна мерка за тоа дали жалбата е валидна, или пак систематски да не одговора на постојана кореспонденција, со цел да го разубеди потрошувачот од спроведување на неговите договорни права;

- се вклучи во реклама за директно принудување на деца да купат рекламирани производи и услуги или да ги убедат нивните родители или други возрасни лица да ги купат рекламираните производи и услуги за нив;

- се бара итно или одложено плаќање за или враќање или безбедно чување на производи и услуги обезбедени од страна на трговецот, но не на барање на потрошувачот;

- се информира експлицитно потрошувачот дека доколку не го купи производот и или услугата, работата или живеачката на трговецот ќе бидат загрозувани; и

- се создаде лажен впечаток дека потрошувачот веќе освоил, ќе освои или со одредена постапка ќе освои, награда или друга еквивалентна корист, кога:

- не постои награда или друга еквивалентна корист, или е предмет на плаќање или задолжување од страна на потрошувачот, преземајќи каква било активност во врска со барањето да се добие награда или друга еквивалентна корист.

Глава IV  
Кодекс на однесување  
Член 31-е

Министерство за економија е должно да ги поттикне трговците иматели на кодекс на однесување да го контролираат нечесното работење на оние трговци кои пристапиле кон кодексот, со тоа што контролата на применување на кодексот на однесување може да биде само доуредување, а не заменување на постапката за забраната на нечесно работење утврдено со овој закон. Министерство за економија е должно да ги поттикне трговците иматели на кодекс на однесување да ги информираат потрошувачите за неговото постојење и неговата содржина.

ДЕЛ III-б  
Колективна заштита на потрошувачите

Член 31- ж

Секое овластено тело може да му предложи на надлежниот инспекторат да покрене постапка пред надлежен суд за престанување на постапување спротивно со одредбите од членовите од 53 до 117 на овој закон.

Постапката од став 1 на овој член може да се покрене против трговец поединец или група на трговци од иста стопанска дејност кои постапуваат спротивно на одредбите од овој закон и Законот за облигациони односи, коморските и другите здруженија на трговци кои постапиле спротивно, или против оние кои ги пропишале правилата за постапување на трговците кои се однесуваат на нечесно пазарно однесување согласно одредбите на ДЕЛ III – а , член 31 –а; 31-б;31-в; 31-г; 31-д; 31-ф ; и 31 -е на овој закон .

Против операторите на средствата за далечинска комуникација кои не постапуваат во согласност со овој и друг закон, овластено тело може да му предложи на надлежниот инспекторат да ја покрене постапката од став 1 на овој член.

Одредбите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член не ја ограничуваат можноста надлежниот инспекторат самоиницијативно да покрене постапки против субјектите од ставот 2 и 3 од овој член кои постапуваат спротивно на овој закон.

Тела овластени за покренување на постапки

Член 31-з

Владата на Република Македонија, на предлог на министерот за економија, со акт ги определува овластените тела кои имаат заеднички интерес за заштита на потрошувачите.

Актот од став 1 на овој член ќе се достави за внесување во листата на овластените тела на Европската Комисија.

Доколку постапувањето на одредени трговци или група на трговци со седиште во Република Македонија, е во спротивност со одредбите на овој закон и други прописи кои се наведени во членот 31-ж на овој закон и влијае или може да влијае на положбата на потрошувачите во некоја држава членка на Европската Унија, покренување на постапката од членот 31-ж на овој закон може да предложи здружение за заштита на

потрошувачите од таа држава или некое друго независно тело кое според прописите на таа држава е основано заради заштита на заедничките интереси на потрошувачите.

Во случаите од став 3 на овој член своето овластување да предложи покренување на постапка од членот 31-ж на овој закон, овластените тела за покренување на постапки ќе докажат со листа на овластени тела кои имаат заеднички интерес за заштита на потрошувачите составена од Комисијата на Европската Унија, а во која е наведен и тој субјект.

Листата од ставот 4 на овој член овластеното тело ќе ја достави истовремено со предлогот за покренување на постапката од член 31-ж до надлежниот инспекторат во форма на копија од службениот лист на Европската заедница во кој е објавен, со оверен превод на македонски јазик.

#### Докажување

##### Член 31-s

Доколку постапката од членот 31-ж на овој закон е покрената поради повредата на одредбите од членот 53 до 117 од овој закон, трговецот, односно операторот на средства за далечинска комуникација должен е да докаже дека на потрошувачот му доставил претходно известување, односно потврда во писмена форма за претходно известување, односно дека се придржувал на роковите за исполнување на договорот, или договорот склучен по пат на средствата за далечинска комуникација.

Доколку постапката од членот 31-ж на овој закон е покрената поради повредата на одредбите од членовите 53 до 117 на овој закон, трговецот односно давателот на услуги е должен да докаже дека ги исполнил своите обврски од претходно известување кон потрошачот и дека потрошувачот се согласил да склучи договор, односно се согласил давателот на услуги да ги даде договорените услуги пред истекот на рокот за еднострано раскинување на договорот.

Во постапката покрената согласно став 1 и 2 на овој член, докажувањето на доказите е обврска на трговецот, односно операторот на средства за далечинска комуникација.

#### Докази кои не се земаат во прдвид

##### Член 31-и

Доколку постапката од членот 31-ж на овој закон е покрената поради повредата на одредбите од членовите 53 до 117 на овој закон, при одлучувањето дали пазарното однесување е нечесно, нема да се зема во предвид дали со таа пракса некому му е причинета штета, односно дали е веројатно дека на некого ќе му биде причинета штета, како и дали субјектот против кого се води постапката е виновен за нечесно пазарно однесување

#### Докази на потврдување на фактите

##### Член 31-j

Доколку постапката од членот 31-ж на овој закон е покрената поради повредата на одредбите од членовите 53 до 117 на овој закон, надлежниот инспекторат, доколку е тоа можно, поради околностите на случајот, замајки ги во предвид оправданите интереси на трговецот односно давателот на услуги, може да побара од трговецот односно давателот на услуги против кого се води постапката, во рок од седум дена да ги достави доказите со кои се потврдува вистинитоста на фактите наведени во рамките на пазарното однесување.

Доколку доказите од ставот 1 на овој член не бидат доставени до надлежниот инспекторат, се смета дека доставените докази се непотполни или недоволни, односно неистинити.

## Решение Член 31-к

Доколку надлежниот инспекторат, во спроведувањето на инспекцискиот надзор утврди дека трговецот односно давателот на услуги против кого се води постапката постапил спротивно на одредбите од членовите 53 до 117 на овој закон и одредбите наведени во членот 31-ж од овој закон, со решение ќе нареди трговецот односно давателот на услуги да престане со такво постапување, односно да ги отклони утврдените неправилности во утврдениот рок во кој неправилностите мора да бидат odstrанети.

Доколку постапката од членот 31-ж од овој закон се води поради повредата на одредбите од членовите 53 до 117 од овој закон, трговецот односно давателот на услуги против кој се води постапката сеуште не започнал со одредено пазарно однесување, а започнувањето на тоа пазарно однесување е извесно, доколку надлежниот инспекторат утврди дека тоа пазарно однесување е нечесно во смисла на одредбите од член 31-ж; 31-з; 31-с; 31-и; и 31-ј на овој закон, со решение ќе му забрани трговецот односно давателот на услуги против кого се води постапката да го користи тоа пазарно однесување.

## Објавување на решение

### Член 31-л

Доколку надлежниот инспекторат со решение нареди престанување на постапките кои се спротивни на одредбите на овој закон или други прописи наведени во членот 31-ж или доколку забрани такво постапување ќе му нареди на трговецот односно давателот на услуги против кого се води постапката, на свој трошок јавно да го објави тоа решение во најмалку два дневни весници, односно исправката на неточните извесувања.

## Жалба Член 31-љ

Против решението од членот 31-к од овој закон трговецот односно давателот на услуги против кој се води постапката може во рок од осум дена од денот на доставување на решение да поднесе жалба до надлежниот инспекторат.

Жалбата против решението од членот 31-к не го одлага неговото извршување.

По жалбата изјавена против решението на инспекторот одлучува посебна комисија формирана согласно Законот за државен пазарен инспекторат

## Привремени мерки Член 31-м

Надлежниот инспекторат е овластен со решение привремено, до донесување на конечна одлука да нареди прекинување на одредени постапки за кои постои оправдано сомнение дека се спротивни на одредбите на овој закон и други прописи наведени во членот 31-ж на овој закон.

Жалбата против решението од став 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Против решението од членот 31-к од овој закон, трговецот односно давателот на услуги против кој се води постапка може да изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Жалбата против решението од членот 31-к не го одлага неговото извршување.

По жалбата изјавена против решението на инспекторот одлучува посебна комисија формирана согласно Законот за државен пазарен инспекторат

## Постапка пред суд

## Член 31-н

Покренување или водење на постапки покренати врз основа на член 31-ж на овој закон не го спречува лицето на кое, постапувањето на трговците кое е спротивно на овој закон и другите прописи кои се наведени во членот 31-ж, му предизвикало штета, да покрене постапка пред надлежниот суд за надомест на штета против трговецот односно давателот на услуги кој со недозволени постапки ја причинил штетата, да пред надлежниот суд ја покрене постапката за поништување или утврдување ништавност на договорот кој е склучен под влијание на недозволено постапување, односно пред надлежниот суд да покрене било која друга постапка со која ќе се бара остварување на правата кои му припаѓаат врз основа на правилата содржани во овој или друг закон.

## Контрола на нечесно пазарно однесување

### Член 31-њ

Доколку постапката од членот 31-ж на овој закон се покренува поради повреда на одредбите од членовите од 53 до 117 на овој закон, покренување на тие постапки не ја исклучува можноста за контрола на нечесно пазарно однесување од страна на имателите на кодексот на однесување, ниту ја исклучува можноста телата овластени за покренување постапки наведени во членот 31-з на овој закон, да покренат пред имателот на кодексот на однесување соодветна постапка против оние трговци кои постапиле спротивно на правилата за пазарно однесување.”

### Член 4

Во ДЕЛ IV Главата 2 се брише.

### Член 5

Членот 131 се менува и гласи :

„Државните инспектори или овластени лица за вршење на непосреден надзор се должни да му укажат на трговецот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок од пет работни дена ако утврдат дека:

1. не му ја даде наградата на потрошувачот веднаш или најдоцна во рок од осум дена од купувањето на производот и давањето на услугата, доколку истата ја ветил дека ќе ја добие со купувањето на производот или со давањето на услугата (член 7 став 1);

2. организира наградна игра и не му ја даде ветената награда на потрошувачот во рок од осум дена од завршувањето на наградната игра (член 7 став 2);

3. на потрошувачот не му издаде фискална сметка, односно јасно видлива и читливо напишано сметкопотврда или фактура (член 20 став 1);

4. не издаде гаранција за квалитетот, односно за исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот не обезбеди сервис за одржување и поправка и снабдување со резервни делови во гарантниот рок и најмалку за пет години од денот на производството на производот но не помалку од две години од денот на истекот на гаранцијата на производот и рок во кој давателот на гаранцијата е должен да постапи по барањето на корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот кои не ги исполнуваат спецификациите наведени во гаранцијата или неисправниот производ, по три извршени сервисирања да го замени со ист таков нов и исправен производ или да му го врати на потрошувачот платениот износ на купениот производ (член 22 ставови 1 и 3 алинеа 5);

5.пушти во продажба производи кои немаат декларации или ако декларацијата не ги содржи сите податоци пропишани во членот 23 ставови 1, 2, 3, 4 и 5 на овој закон;

6. не го удоволи барањето на потрошувачот поднесено во смисла на член 43 на овој закон; и

7.не постапи по барањето на потрошувачот во случаите од член 45 став став 2, член 46 став 2, член 48 ставови 1 и 2 и член 50 на овој закон;

Доколку трговецот не постапи по укажувањето од ставот 1 на овој член државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор ќе донесат решение за привремена забрана на вршење на дејност во траење од 7 работни дена за трговец - физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец - правно лице.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена до Комисијата формирана согласно Законот за државен пазарен инспекторат.

Жалбата изјавена против решението од ставот 2 на овој член не го одлага неговото извршување.”

## Член 6

Членот 133 се брише.

## Член 7

Членот 134 се менува и гласи:

„Државните инспектори или овластени лица за вршење на непосреден надзор се должни да му укажат на трговецот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок од пет работни дена, ако утврди дека:

1. потрошувачот не биде известен за влијанието на одредени производи врз животната средина и здравјето на луѓето согласно со прописите и стандардите, како и за мерките за заштита преку упатство дадено со производот истакнато на амбалажата на производот или на друг соодветен начин (член 5 став 1 алинеја 2);

2. нуди бесплатно вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);

3. пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од член 32 и 33 на овој закон;

4. во рамките на своето редовно работење не дава информации за ризиците на производот во текот на нормален и разумно предвидлив период на употреба каде таквите ризици не се очигледни и не превземе мерки на

претпазливост од тие ризици и не соработува при спроведувањето на дејствијата превземени за избегнување на таквите ризици (член 35 став 1);

Доколку трговецот не постапи по укажувањето од ставот 1 на овој член државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор ќе донесат решение за привремена забрана за вршење на дејност во траење од седум работни дена за трговец – физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец – правно лице.

Во случаите од став 1 на овој член инспекторот привремено ќе ги одземе производите.

За одземените производи од ставот 1 на овој член инспекторот ќе издаде потврда за привремено одземените производи.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена до Комисијата формирана согласно Законот за државен пазарен инспекторат.

Жалбата изјавена против решението од ставот 2 на овој член не го одлага неговото извршување.”

#### Член 8

Членот 135 се менува и гласи:

„Прекршочни органи за водење на прекршочна постапка согласно со овој закон се Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Државниот инспекторат за животна средина, Агенција за храна и ветеринарство кои одлучуваат за прекршоците од овој закон во рамките на своите овластувања предвидени со закон.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точките 1,3,4,5,6,7,8,9,11,12,13, 14,15,16,17,18,19, и 21, и членот 138 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот пазарен инспекторат.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точките, 2,10,13,14, 15 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точките 2, 14, и 15 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот инспекторат за животна средина.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точките 2, 10, 13, 14 и 16 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Агенцијата за храна и ветеринарство.”

#### Член 9

Членот 135-а се менува и гласи :

„Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор или овластеното лице за вршење на непосреден надзор утврди дека е сторена неправилност од член 138 на овој закон државниот инспектор или овластеното лице за вршење на непосреден надзор е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот кој раководи со органот на управата надлежен за вршење на работите од соодветната област.

Едукацијата ја организира и спроведува надлежниот инспекторат, кој го извршил инспекцискиот надзор во рок не подолг од петнаесет дена од денот на спроведување на инспекцискиот надзор.

Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или повеќе субјекти.

Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата не е спроведена.

Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

Доколку надлежниот инспекторат или овластеното лице за вршење на непосреден надзор при спроведувањето на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените

неправилности од ставот 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекцискиот надзор.

Доколку надлежниот инспекторат или овластеното лице за вршење на непосреден надзор при спроведувањето на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред прекршочна комисија формирана согласно Законот за Државен пазарен инспекторат.

Надлежниот инспекторат, кој го извршил инспекцискиот надзор и кој што ја организирал и спровел едукацијата, води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите соодветната област.”

#### Член 10

Надлежниот инспекторат, подготвува квартален извештај за својата работа и истиот го објавува на веб страницата на инспекторатот.

#### Член 11

Членовите 135-б ; 135-в; и 135-г се бришат.

#### Член 12

Во членот 136 зборовите “од 3.500 до 5.000 евра “се заменуваат со зборовите “ од “2.000 до 4000 евра.”

Во членот 136 став 1 по точката 39 се додава нова точка 40 која гласи:

“40) превземе активности на нечесно, измамничко и агресивно пазарно однесување (член 31-а ,31-б,31-в,31-г и 31-д на овој закон).”

По ставот 4 се додава нов став 5 и 6 кои гласат:

„Глоба во износ од 400 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршоците од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во овој член државниот инспектор или овластеното лица за вршење на непосреден надзор е должен да му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување пред да поднесе барање за прекршочна постапка пред надлежниот суд.”

#### Член 13

Членот 137 се менува и гласи:

„Глоба во износ од 1.200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1. пред склучувањето на договорот за продажба не постапи во смисла на одредбите од членот 5 став 1 алинеја 1 на овој закон ;

2. потрошувачот не биде известен за влијанието на одредени производи врз животната средина и здравјето на луѓето согласно со прописите и стандардите, како и за мерките за заштита преку упатство дадено со производот истакнато на амбалажата на производот или на друг соодветен начин (член 5 став 1 алинеја 2);



3. посебните продажни услови за одделни производи и услуги не ги истакне јасно и на видно место на продажните места (члена 6 став 2);

4. на одделни групи на потрошувачи им одобрува посебни продажни услови (младенци, инвалиди, пензионери, студенти и слично) и тие услови не бидат јасно и на видно место истакнати во продажниот простор (член 6 став 4);

5. за извршените услуги за поправка и одржување на производите чијашто вредност е поголема од 5.000 денари, не му достави на потрошувачот пресметка и работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување (член 6 став 7);

6. без претходно добиена писмена согласност од потрошувачот го прошири работниот налог со зголемување на цената за повеќе од 5% (член 6 став 8);

7. продажната цена не е крајна цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадената количина на производот, во која не е вклучен данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);

8. постапи спротивно на одредбата од членот 8 став 8 на овој закон;

9. не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);

10. производот го продава во амбалажа што е штетна за здравјето на луѓето, не е приспособена на формата и количината на производот и го доведува во заблуда порошувачот по однос на количината и големината на производот (член 10 став 2);

11. за производите во рефусна состојба не се истакне декларација јасно видливо и читливо на амбалажата во која производот се става за продажба или на продажното место (член 11 став 3);

12. нуди бесплатно или заедно со некој друг производ вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);

13. пушти во продажба производи кои немаат декларации или ако декларацијата не ги содржи сите податоци пропишани во членот 23 ставови 1, 2, 3, 4 и 5 на овој закон;

14. пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од членовите 32 и 33 на овој закон;

15. не го замени купениот прехранбен производ со недостаток со производ со соодветен квалитет или на потрошувачот не му го врати платениот износ доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува (член 44);

16. не го извести писмено потрошувачот за неговото право еднострано да го раскине договорот со изјава во моментот на склучување на договорот (член 107 став 1);  
и

17. не се произнесе во рок од 30 дена од поднесениот приговор (член 118 став 4).

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му изрече глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во правното лице.

Глоба во износ од 400 евра ќе му се изрече на физичкото лице за прекршоците од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во овој член државниот инспектор или овластеното лица за вршење на непосреден надзор е должен да му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување пред да поднесе барање за прекршочна постапка пред Прекршочната комисија формирана согласно законот за Државен пазарен инспекторат."

#### Член 14

Членот 138 се менува и гласи:

„Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на самото место на на правното лице ако:

1.јасно и на видно место во продажниот простор не ги истакне своите продажни услови (член 6 став 1);

2.на јасен, видлив, читлив и недвосмислен начин не ја истакне продажната цена на производите или услугите, односно на продажното место на кое се изложени производите, на производите во рефусна состојба, на услугите кои ги дава и на резервните делови кои ги продава (член 8 став 1);

3.цената на производот, односно услугата не е означена во денари, освен ако со друг закон поинаку не е уредено (член 8 став 1 точка 3);

4.при продажбата на производите во рефусна состојба не ја истакне само цената за единица мерка на продажното место на производот (член 8 став 5);

5. при истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи не истакне цена за нето единица мерка (член 8 став 7);

6. продава производи кои имаат недостаток или грешка, а физички не ги одвоил од другите производи и јасно, видно и читливо не обележил на производот и на продажното место не истакнал натпис дека се работи за продажба на производи со недостаток или грешка (член 9);

7. производот го продава во несоодветна амбалажа (член 10 став 1);

8. јасно и на видно место не ја истакне цената на посебната хартија за завиткување и дополнителните украси, како и цената на тие производи и услугата за завиткување (член 10 став 3);

9. врши продажба на производите во рефусна состојба кои не се претходно спакувани, не ги мери во присуство на потрошувачот (член 11 став 1);

10. продажбата на производите во рефусна состојба не ги спакува во соодветна амбалажа (член 11 став 2);

11. означувањата што упатуваат на распродажба, односно намалување на цените не се вршат во смисла на одредбите од членот 12 ставови 1 и 2 на овој закон;

12. физички не ги одвои производите за распродажба од производите кои не се на распродажба и јасно и на видно место не истакне натпис дека се работи за распродажба (член 13 став 1);

13. при распродажба на производите со грешка не истакне натпис со кој ќе се запознае потрошувачот во што се состои грешката на производот (член 12 став 2); и

14. производите кои не се на распродажба поради изменување на рокот на употреба не ги одвои на посебен со јасно и на видно место истакнато известување за причината за намалување на цените и крајниот рок на употреба на производот (член 14);

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му се изрече глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност на самото место и на одговорното лице во правното лице.

Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршоците од ставот 1 на овој член.”

## Член 15

Членот 139 , 140 и 141 се бришат.

## ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

## Член 16

Членовите од 31-ж;31-з; 31-с;31-и;31-ј; 31-к; 31-л; 31-љ;31-м;31-н; 31-њ и 31-е стапуваат во сила во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

## Член 17

Актот од член 31-з од овој закон ќе се донесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.  
Актите од членот 9 од овој закон ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

#### Член 18

Одредбите од членовите 31-м и 31-н ќе се применуваат со отпочнување на примента на Законот за инспекциски надзор.

#### Член 19

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во “Службен весник на Република Македонија”.

## ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

### I. Објаснувањена содржината на одредбите од предлогот на законот

Со членот 1 се врши дополнување на одредбите кои се однесуваат на примената на овој закон и се укажува дека во постапката за инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор

Со членот 2 се врши дополнување на дефинициите со додавање на дванаесет нови алинеи кои се однесуваат на:

- Трговец;
- пазарно однесување кон потрошувачите од страна на деловните субјекти;
- значително пореметување на пазарното однесување на потрошувачите;
- „Кодекс на однесување;
- Сопственик на кодексот;
- Професионално однесување;
- Покана за купување;
- Прекумерно влијание;
- Одлука за правење промет;
- Законски уредена професија;
- Надлежен инспекторат
- Тела овластени за покренување на постапки

Со членот 3 се додаваат два нови дела ДЕЛ III -а и ДЕЛ III-б и нови членови 31-а ,31-б, 31-в, 31-г, 31-д,31-ѓ, 31-е, 31-ж, 31-з, 31-с, 31-и, 31-ј,31-к,31-л,31-љ,31-м и 31-н и 31-њ.

Со член 31 –а се дефинира нечесно пазарно однесување.

Со член 31-б се дефинира измамничко пазарно однесување и измамнички активности.

Со член 31-в – се дефинираат измамничките пропусти на трговците.

Со член 31-г се дефинира агресивно пазарно однесување на трговците кон потрошувачите.

Со членот 31-д се дефинираат малтретирање, употреба на физичка сила и прекумерно влијание на трговците кон потрошувачите.

Со членот 31-ѓ се дефинира нечесно пазарно однесување во сите околности доколку истото е измамничко и агресивно.

Со членот 31-е се дава можност за донесување на кодекси на однесување за трговците кои преставуваат систем на правила кои не се пропишани со закон или подзаконски акт, но ги обврзуваат трговците доколку им пристапат и го уредува нивното работење. Се дефинира и имател на кодекс на однесување кој може да биде трговец или група на трговци. Министерство за економија е должно да ги поттикне трговците и имателите на кодексот на однесување да ги информираат потрошувачите за нивното постојење и содржина.

### **Делот III – б се однесува на колективна заштита на потрошувачите**

Членот 31-ж се однесува на овластени тела за покренување на постапки за колективна заштита на потрошувачите.

Членот 31 – з е опишана постапката на Владата која со Акт ќе ги определи овластени тела кои имаат заеднички интерес за колективна заштита на потрошувачите, како што се здруженија за заштита на потрошувачите, коморските здруженија ,надлежен инспекторат за заштита на потрошувачите и други специфични тела кои имаат заеднички интерес за заштита на потрошувачите..

Членот 31 – с се однесува на докажување во процесот на постапката на колективна заштита на потрошувачите.

Членот 31-и се однесува на постапките во случај на нечесно пазарно однесување.

Членот 31-ј се однесува на доказите за наведените наводи за спроведување на постапката за колективна заштита.

Членот 31-к се однесува на решение од спроведениот инспекциски надзор со кое се наредува на субјектот да престане со нечесно пазарно однесување односно да ги отклони утврдените неправилности во определениот рок.

Членот 31-л се однесува на објавување на решение за извршениот надзор при што доколку се забрани такво постапување инспекцискиот орган ќе му нареди на субјектот против кого се води постапката, на свој трошок јавно да го објави тоа решение, односно исправката на неточните известувања, доколку повредата се состојала од објавување на заведувачки известувања.

Членот 31-љ ја регулира жалбата на субјектот против кого се води постапката и даден е временски рок на незини доставување по добивањето на решение.

Членот 31-м се однесува на привремени мерки при што надлежниот државен инспекторат е овластен со решение привремено, до донесување на конечна одлука да нареди прекинување на одредени постапки за кои постои оправдано сомнение дека се спротивни на одредбите на овој закон и други прописи наведени во членот 31-ж на овој закон..

Член 31-н се однесува на можноста субјектот да покрене постапка и пред судот за поништување или утврдување ништавност на договорот кој е склучен под влијание на недозволено постапување, односно пред судот да покрене било која друга постапка со која ќе се бара остварување на правата кои му припаѓаат врз основа на правилата содржани во овој или други закони.

Членот 31 – њ се однесува на контрола на нечесно пазарно однесување

Со членот 4 во Делот IV Главата 2 –Безбедност на детските играчки се брише, а Глава 3 станува Глава 2.

Со членот 5 се менува членот 131 и се однесува на непосредниот надзор што го вршат државните инспектори или овластени лица. При тоа, за одредени прекршоци се определува временскиот рок од 5 работни дена за отстранување на утврдените недостатоци од страна на трговците. Доколку не се постапи по укажувањето како крајна мерка се предвидува донесување на решение за привремена забрана за вршење на дејност во траење од 7 работни дена за трговец- физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец –правно лице.

Со предвидените мерки се зајакнува функцијата на инспекциските служби во остварување на заштитата на правата на потрошувачите со примена на начелото на пропорционалност во однос на тоа да се изречат мерки кои соодејствуваат со тежината на сторените неправилности (крајна мерка е привремената забрана за вршење на дејност само во случај кога трговецот не ги задоволува оправданите барања на потрошувачот).

Со членот 6 се брише членот 133.

Со членот 7 се менува членот 134 со кој е предвидено укажување со рок од 5 дена да се отстранат утврдените неправилностите. Доколку не се постапи по укажувањето како крајна мерка се предвидува донесување на решение за привремена забрана за вршење на дејност и производите со кои е сторен прекршокот привремено се одземаат. Во случајот се работи за дејствија со кои директно се загрозува животот, здравјето и безбедноста на потрошувачите и од тие причини е предвидено и одземање на производите со кои е сторен прекршокот.

Со членот 8 се врши измена на членот 135 и се определуваат надлежни органи кои одлучуваат за водење на прекршочна постапка за прекршоците од овој закон согласно своите овластувања.

Со членот 9 се додава нов член 135-а со кој е предвидена едукација на трговците која органите задолжени за вршење на надзор ќе ја спроведуваат за неправилностите

предвидени во член 138 на овој закон кои се категоризирани во групата на прекршоци со проценета незначителна опасност.

Со членот 10 се воведува обврска на надлежниот инспекторат да подготвува квартален извештај за својата работа и истиот да го објавува на веб-страницата на инспекторатот.

Со членот 11 се бришат членовите 135-б -порамнување, 135-в - посредување и 135-г – медијација.

Со членот 12 се врши измена во членот 136 при што се врши намалување на висината на глобата и тоа наместо 3500 до 5000 евра во денарска противвредност да изнесува од 2000 до 4000 евра во денарска противвредност. Во овој член по точката 39 се додава нова точка 40 која се однесува на прекршоците за преземени активности за нечесно измамничко и агресивно пазарно однесување (член 31-а, 31-б, 31-в, 31-г, и 31-д).

За дејствијата во член 136 предвидена е надлежност на судот да води прекршочна постапка за прекршоци кои се во категоријата на тешки прекршоци. Се предвидува обврска државниот инспектор или овластеното лице за вршење на непосреден надзор да му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување, пред да поднесе барање за прекршочна постапка пред надлежниот суд.

Со членот 13 се менува членот 137 во кој се наведени дејствија, односно неправилности кои се категоризирани во групата на прекршоци со значителна опасност. Во овие случаи предвидена е постапка за порамнување која државните инспектори и овластените лица се должни ја спроведат пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежната прекршочна комисија. Висината на глобата е намалена и изнесува 1200 евра во денарска противвредност наместо од 2000 до 4000 евра во денарска противвредност.

Со членот 14 се менува членот 138 при што се дефинираат прекршоците со незначителна опасност и се врши намалување на висината на глобата за 50% односно наместо од 500 до 1500 евра во денарска противвредност се утврдува глоба во висина од 700 евра во денарска противвредност.

Со членот 15 се бришат членовите 139, 140 и 141.

### **Преодни и завршни одредби**

Членот 16 се однесува на преодни и завршни одредби. Членовите 31-ж, 31-з, 31-с, 31-и, 31-ј, 31-к, 31-л, 31-љ, 31-м и 31-н 31 –њ и 31-е стапуваат во сила од една година по денот на влегувањето во сила на овој закон.

Со членот 17 е утврден рокот од една година во кој треба да се донесе актот согласно членот 31-з, со која ќе се определат субјектите кои имаат оправдан интерес за колективна заштита на потрошувачите и актите од членот 9 за едукација на трговците.

Со членот 18 одредбите од членовите 31-љ и 31-м ќе се применуваат со отпочнување на примента на Законот за инспекциски надзор.

### **Влегување во сила на законот**

Со член 19 се определува рокот од осум дена за влегувањето во сила на овој закон од денот на неговото објавување во Службен весник на Република Македонија.

## **ИЗВОД ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ШТО СЕ МЕНУВААТ**

Примена на овој закон и однос спрема другите закони

### **Член 2**

Примената на одредбите од овој закон не влијае на правата кои потрошувачите ги имаат врз основа на другите закони.

Ако со овој закон поинаку не е определено на договорните и други облигациони односи на прометот на стоки и услуги ќе се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи.

### **Член 4**

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следното значење:

- Потрошувач е секое физичко лице кое купува производи или користи услуги за непосредна сопствена потрошувачка за цели кои се надвор од неговата трговска активност, бизнис или професија.

- “Трговец” е секое правно или физичко лице кое со вршење на својата дејност непосредно ги задоволува потребите на граѓаните, за производи и услуги.

- “Дистрибутер” е физичко или правно лице што непосредно или посредно преку други дистрибутери испорачува производи.

- “Производител” е лице кое изготвува готови производи или составни делови за добивање на основни производи или лице кое преку фирмата и својата ознака на производот се претставува како производител. За производител се смета и увозникот на производот.

- “Производ” е било која стока или предмет без оглед на степенот на нивната обработка, наменети за понуда на потрошувачите.

- “Услуга” е било која дејност која е наменета за понуда на потрошувачите.

- “Продажни услови” се условите кои се однесуваат на начинот на плаќање на цената за продажба на производот или давањето на услугата во готово, на рати, со картичка, со попусти за одредени картички, одложено или на друг начин.

## **ГЛАВА 2**

### **БЕЗБЕДНОСТ НА ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ**

#### **Пуштање во промет на детски играчки**

### **Член 37**

Детска играчка е секој производ или материјал произведен или наменет за играње на деца на возраст помала од 14 години.

### **Член 38**

Детската играчка може да биде пуштена во промет само ако не ја загрозува безбедноста и здравјето на децата или на трети лица, кога се користи на планираниот или на некој друг предвидлив начин, имајќи го предвид нормалното однесување на децата.

Имајќи го предвид рокот во кој играчката може да се користи, пред нејзиното пуштање во промет мора да ги исполнува основните безбедносни и здравствени услови пропишани со закон.

Под “пуштена во промет” се подразбира и продажба и бесплатна дистрибуција на играчката.

### **Член 39**

Детската играчка не смее да биде пуштена во промет ако не ги исполнува основните безбедносни услови во однос на механичките, физичките, хемиските, електричните и хигиенските својства.

Играчките не смеат да содржат радиоактивни елементи или супстанции.

Својствата од став 1 на овој член ги пропишува министерот за економија во согласност со министерот за здравство.

## **Придружни документи**

### **Член 40**

За да се намалат неизбежните ризици при користењето на детските играчки во врска со пропишаните безбедносни и здравствени услови, играчките мора да бидат придружени со соодветни јасно видливи писмени предупредувања и опомени.

### **Член 133**

Државните инспектори или овластени лица за вршење на непосреден надзор се должни да му укажат на трговецот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок од пет работни дена, ако утврди дека:

1. трговецот за продадениот производ, односно извршената услуга на потрошувачот не му издаде фискална сметка или фактура, односно јасно видливо и читливо напишана сметкопотврда (член 20 став 1);

2. не му овозможи на потрошувачот проверка на точноста на пресметаниот износ по однос на квалитетот и количината на купениот производ, односно извршената услуга (член 20 став 2); и

3. дополнително ја наплати издадената сметка од член 20 став 1 на овој закон (член 20 став 3).

Доколку трговецот не постапи по укажувањето од ставот 1 на овој член државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор ќе донесат решение за привремена забрана на вршење на дејност во траење од седум работни дена за трговец – физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец – правно лице.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

### **Член 134**

Државните инспектори или овластени лица за вршење на непосреден надзор се должни да му укажат на трговецот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок од пет работни дена, ако утврди дека:



1. нуди бесплатно вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);

2. не издаде гаранција за квалитетот, односно за исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот не обезбеди сервис за одржување и поправка и снабдување со резервни делови во гарантниот рок и најмалку за пет години од денот на производството на производот но не помалку од две години од денот на истекот на гаранцијата на производот и рок во кој давателот на гаранцијата е должен да постапи по барањето на корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот кои не ги исполнуваат спецификациите наведени во гаранцијата или неисправниот производ, по три извршени сервисирања да го замени со ист таков нов и исправен производ или да му го врати на потрошувачот платениот износ на купениот производ (член 22 ставови 1 и 3 алинеа 5);

3. производителот не се придржува на обврските од гарантниот лист (член 22 став 2);

4. документите од член 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремена употреба и на други јазици и знаци лесно разбирливи за купувачот (член 22 став 5);

5. пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од член 32 и 33 на овој закон;

6. во рамките на своето редовно работење не дава информации за ризиците на производот во текот на нормален и разумно предвидлив период на употреба каде таквите ризици не се очигледни и не превземе мерки на претпазливост од тие ризици и не соработува при спроведувањето на дејствијата превземени за избегнување на таквите ризици (член 35 став 1);

7. на потрошувачот не му продаде производ, односно не му дава услуга од таков квалитет и квантитет кој целосно одговара на утврдените технички барања и прописи, на пропишаните стандарди, нормативи и услови предвидени со договорот, барањата што биле истакнати, како и на информациите што трговецот ги дал за производот или услугата (член 36);

8. пушти во промет детски играчки кои ја загрозуваат безбедноста и здравјето на децата или на трети лица, кога се користи на планиран или на некој друг предвидлив начин, имајќи го предвид нормалното однесување на децата (член 38 став 1);

9. имајќи го предвид рокот во кој детската играчка може да се користи, пред нејзиното пуштање во промет не ги исполнува основните безбедносни и здравствени услови пропишани со закон (член 38 став 2);

10. детските играчки не ги исполнуваат основните безбедносни услови во однос на механичките, физичките, хемиските, електричните и хигиенските својства (член 39 став 1);

11. детските играчки содржат радиоактивни елементи или супстанции (член 39 став 2);

12. детските играчки не се придружени со соодветно јасно видливи писмени предупредувања и опомена (член 40).

Доколку трговецот не постапи по укажувањето од ставот 1 на овој член државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор ќе донесат решение за привремена забрана за вршење на дејност во траење од седум работни дена за трговец – физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец – правно лице.

Во случаите од став 1 точките 1, 8, 9, 10, 11 и 12 на овој член инспекторот привремено ќе ги одземе производите.

За одземените производи од ставот 3 на овој член инспекторот ќе издаде потврда и ќе поднесе барање за покренување на прекршочна постапка.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

### **Член 135**

Државните инспектори или овластени лица за вршење на непосреден надзор се должни да му укажат на трговецот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок од пет работни дена, ако утврди дека:

1. на барањето на потрошувачот не му го врати уплатениот износ за купениот производ и не го прими вратениот производ од потрошувачот (член 5 став 3);

2. јасно и на видно место во продажниот простор не ги истакне продажните услови (член 6 став 1);

3. посебните продажни услови кои ги дава за поодделни производи и услуги јасно и на видно место не ги истакне на продажните места на тие производи и услуги (член 6 став 2);

4. на поодделни групи на потрошувачи на кои им нуди производи под посебни продажни услови (младенци, инвалиди, пензионери, студенти и друго) тие услови не ги истакне на видно место во продажниот простор (член 6 став 4);

5. го условува купувањето на едни производи со купување на други производи или друг начин на условување на купување и продажба на производи (член 6 став 6);

6. за извршените услуги за поправка и одржување на производите, чија вредност е поголема од 5.000 денари, не му достави на потрошувачот пресметка и работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување (член 6 став 7);

7. без претходно добиена писмена согласност од потрошувачот го прошири работниот налог со зголемување на цената за повеќе од 5% (член 6 став 8);

8. не му ја даде наградата на потрошувачот веднаш или најдоцна во рок од осум дена од купувањето на производот и давањето на услугата, доколку истата ја ветил дека ќе ја добие со купувањето на производот или со давањето на услугата (член 7 став 1);

9. организира наградна игра и не му ја даде ветената награда на потрошувачот во рок од осум дена од завршувањето на наградната игра (член 7 став 2);

10. на јасен и видлив, читлив и недвосмислен начин не ја истакне продажната цена на производите, односно на продажното место на кое се изложени производите, на производите во рефусна состојба, цената на услугите кои ги дава и цената на резервните делови кои ги продава (член 8 став 1);

11. продажната цена не е крајна цена на единица на некој производ или пак на дадената количина на производот, во која не е вклучен данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);

12. цената на производот, односно услугата не е означена во денари (член 8 став 3);

13. при продажбата на производите во рефусна состојба не ја истакне само цената за единица мерка на продажното место на производот (член 8 став 5);

14. при истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи не истакне цена за нето единица мерка (член 8 став 7);

15. постапи спротивно на одредбата од член 8 став 8 на овој закон;

16. не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);

17. јасно и на видно место не ја истакне цената на посебната хартија за завиткување и дополнителните украси, како и цената на тие производи и услугата за завиткување (член 10 став 3);

18. продажбата на производите во рефусна состојба не ги мери во присуство на потрошувачот (член 11 став 1);

19. продажбата на производите во рефусна состојба не ги спакува во соодветна амбалажа (член 11 став 2);

20. означувањата што упатуваат на распродажба, односно на намалување на цените не се изразени на начин определен со член 12 ставовите 1 и 2 на овој закон;

21. не го испорача производот или не ја изврши услугата по приемот на авансот ако бара или изрично го условува купувањето на производот или давањето на услугата со делумен или вкупен еднократен или пресметковен аванс (член 18 став 1);

22. не му пресмета или исплати просечна каматна стапка по видување која се пресметува како просек од последниот интервал на просечните банкарски стапки по видување објавени од Народна банка на Македонија сметано од денот на приемот на авансот до денот на испораката на производот или извршената услуга во случај предвиден со одредбата од член 18 став 2 на овој закон;

23. при продажба на потрошувачот не му ги предаде и предочи документите согласно член 21 на овој закон;

24. гаранцијата не ги содржи податоците од член 22 став 4;

25. не сака да ги сноси трошоците за материјалот, резервните делови, работата, преносот и превозот на производот што настануваат при отстранување на дефектите, односно замената на производот со нов производ по основ на гаранцијата (член 22 став 4);

26. документите од член 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за купувачот (член 22 став 5);

27. декларацијата не ги содржи податоците пропишани во член 23 ставовите 1, 2, 3 и 4 на овој закон;

28. не го удоволи барањето на потрошувачот поднесено во смисла на член 43 на овој закон;

29. не го замени купениот прехранбен производ со недостаток со производ со соодветен квалитет или на купувачот не му го врати платениот износ доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува (член 44);

30. не постапи по барањето на потрошувачот во случаите од член 45 став 2, член 46 став 2, член 48 ставови 1 и 2 и член 50 на овој закон;

31. не му го врати на потрошувачот целокупниот износ кој што потрошувачот до моментот на раскинување на договорот го платил врз основа на договор (член 95 став 3);

32. не му го врати на потрошувачот целокупниот износ кајшто потрошувачот до моментот на раскинувањето на договорот го плати врз основа на договор (член 107 став 5);

33. при давањето на јавните услуги преку дистрибутивната мрежа не им овозможи на потрошувачите приклучување и користење на мрежата и услугите под недискриминаторски и однапред познати и договорени услови (член 119);

34. не ги одржува стандардите и квалитетот на услугите определени со закон или пропис (член 120).

Доколку трговецот не постапи по укажувањето од ставот 1 на овој член државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор ќе донесат решение за привремена забрана на вршење на дејност во траење од седум работни дена за трговец – физичко лице, или во траење од 15 работни дена за трговец – правно лице.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

#### **Член 135-а**

Прекршочни органи за водење на прекршочна постапка согласно со овој закон се Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Државниот инспекторат за животна средина, Дирекцијата за храна и Управата за ветеринарство кои одлучуваат за прекршоците од овој закон во рамките на своите овластувања предвидени со закон.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 освен за точките 2, 17 и 21 и членовите 138, 139, 140 и 141 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот пазарен инспекторат.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точки 2, 15, 18, 19 и 20 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точки 2 и 19 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Државниот инспекторат за животна средина.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точки 17 и 21 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Дирекцијата за храна.

За прекршоците утврдени во членот 137 став 1 точките 2, 15, 18, 19 и 21 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции Управата за ветеринарство.

#### **Член 135-б**

За прекршоците утврдени во членот 138 од овој закон државниот пазарен инспекторат е длжен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување пред да поднесе барање за поведување за прекршочна постапка.

#### **Посредување**

#### **Член 135-в**

За прекршоците утврдени во членот 137 од овој закон државните инспектори или овластените лица за вршење на непосреден надзор можат на сторителот на прекршокот да му понудат посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот треба да ја плати глобата, и другите давачки или да ги отстрани последиците од прекршокот согласно со Законот за прекршоците и Законот за Државниот пазарен инспекторат.

#### **Член 135-г**

За прекршоците утврдени во членот 136 од овој закон државниот пазарен инспекторат, како и сторителите на прекршок можат да се согласат за започнување на постапка на медијација пред да поднесат барање за покренување на прекршочна постапка.

Постапката за медијација се спроведува согласно со Законот за медијација.

#### **Член 136**

Глоба во износ од 3.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

1. на барање на потрошувачот не му го врати уплатениот износ за купениот производ и не му го прими вратениот производ од потрошувачот (член 5 став 3);
2. даде лични податоци за потрошувачот на трети лица, како и на правни или физички лица кои дејствуваат внатре во иста група на трговци без претходно писмено одобрение од потрошувачот (член 6 став 5);
3. го условува купувањето на едни производи со купување на други производи или друг начин на условување на купување и продажба на производи (член 6 став 6);
4. не му ја даде наградата на потрошувачот најмалку во рок од 8 дена доколку истата ја ветил дека ќе ја добие со купување на производот или со давање на услугата (член 7)
5. не го испорача производот или не ја изврши услугата по приемот на авансот ако бара или изрично го условува купувањето на производот или давањето на услугата со делумно или вкупен еднократен или пресметковен аванс (член 18 став 1);
6. не му пресмета и исплати на потрошувачот просечна каматна стапка по видување која се пресметува како просек од последниот интервал на просечните банкарски стапки по видување објавен од Народната банка на Македонија сметано од денот на приемот на авансот до денот на испораката на производот или извршената услуга (член 18 став 2);
7. на потрошувачите не му признае дека ја извршил паричната обврска на начин определен со членот 19 на овој закон;
8. на потрошувачот не му издаде фискална сметка, односно јасно видлива и читливо напишано сметкопотврда или фактура (член 20 став 1);
9. дополнително го наплати издавањето на сметката од членот 20 став 1 на овој закон (член 20 став 3);
10. при продажба на производите на потрошувачот не му ги предаде или предочи документите (член 21);
11. не издаде гаранција за квалитетот, односно на исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот, не обезбеди сервис за одржување и поправка и за снабдување со резервни делови во гарантниот рок и најмалку за пет години од денот на производството на производот, но не помалку од две години од денот на истекот на гаранцијата на производот и рок во кој давателот на гаранцијата е

должен да постапи по барањето корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот и по три извршени сервисирања да го замени со ист таков нов и исправен производ или да му го врати на потрошувачот платениот износ за купениот производ, освен во случај ако недостаток што се сервисира е минимален, односно не влијае врз квалитетот и преформансите на основната функција на производот (член 22 ставови 1, 2 и 3 алинеја 5);

12. не се придржува на обврските од гарантниот лист (член 22 став 2);

13. не сака да ги сноси трошоците за материјалот, резервните делови, работата, преносот и превозот на производот што настануваат при отстранување на дефектите, односно замената на производот со нов производ врз основа на гаранција (член 22 став 4);

14. документите од членот 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо или на други јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот (член 22 став 5);

15. врши заведувачко и недозволено рекламирање на производи или услуги (член 27 став 1);

16. со рекламирањето го навредува човечкото достоинство коешто предизвикува или може да предизвика телесна, душевна или друга штета кај децата, кое на децата им шири пораки и делови од пораки со кои се искористува или злоупотребува или би можело да се злоупотреби нивната лесномисленост и недостаток на искуство (член 27 став 3);

17. при споредбеното рекламирање пристапува спротивно на одредбите наведени во членот 29 на овој закон;

18. во рамките на своето редовно работење не дава информации за ризиците на производот и не соработува при спроведувањето на дејствија преземени за избегнување на таквите ризици (член 35);

19. на потрошувачот нема да му даде производ, односно не му дава услуга од таков квалитет и квантитет кој целосно одговара на утврдените технички барања и прописи, на пропишаните стандарди, нормативни и услови предвидени со договорот, барањата што биле истакнати, како и на информациите што трговецот ги дал за производот или услугата (член 36);

20. пушти во промет производи со недостатоци (член 42 ставови 1 и 2);

21. не изврши замена на производот со соодветен производ со иста трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот (член 43 став 1 алинеја 3);

22. не изврши замена на производот со соодветен производ со друга трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот со соодветно намалување или зголемување на производната цена (член 43 став 1 алинеја 4)

23. при раскинување на договорот не го врати платениот износ и не ја надомести претрпената штета (член 43 став 1 алинеја 5);

24. не постапи по барањето на потрошувачот во случаите од членот 45 став 2, членот 46 став 2, членот 48 ставови 1 и 2 и членот 50 на овој закон;

25. при ревизија на цената не постапи во смисла на одредбите од членот 49 ставови 2 и 3 на овој закон;

26. налага договорни одредби кои се како нечесни наведени во членовите од 54 до 77 и 79 на овој закон;

27. со средства за далечинска комуникација склучи договори за продажба на лекови, медицински и ветеринарни производи, експлозивни и запаливи материји (член 88);

28. без претходна согласност на потрошувачот употребува телефон без човечка интервенција (автоматски говорни автомати) и телефакси заради склучување на договори (член 89 став 1);

29. во определен рок пред склучувањето на договорот не го извести потрошувачот за сите одредби од членот 90 на овој закон;

30. на потрошувачот нема да му биде писмено предадено потврда за претходно известување во смисла на членот 91 ставови 1 и 2 од овој закон;

31. на потрошувачот му пресмета трошоци, камати или казни во случаите од членот 98 од овој закон;

32. склучил договор согласно со членот 105 став 1 алинеи 1 и 2 на овој закон без да се легитимира со идентификациона картичка (член 105 став 3);

33. не му го врати на потрошувачот целокупниот износ којшто потрошувачот до моментот на раскинување на договорот го платил врз основа на договорот (член 107 став 5);

34. не достави писмено известување во смисла на членот 110 ставови 1 и 3 од овој закон;

35. содржината на преддоговорот, како и договорот не ги содржи одредбите од членот 111 на овој закон;

36. не го извести потрошувачот за измените на кој било податок наведен во претходното известување (член 112 став 3);

37. при пресметување на надоместокот не постапи во смисла на членот 118 став 2 од овој закон;

38. не им овозможи на сите потрошувачи приклучување и користење на мрежата и услугите под недискриминаторски и однапред познати и договорени услови (член 119)и

39. не ги одржува стандардите и квалитетот на услугите определени со закон или со друг пропис (член 120).

За дејствијата од ставот 1 на овој член на правното лице ќе му изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на одделна дејност во траење од две до четири години.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му се изрече глоба во износ од 400 до 800 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во правното лице.

Покрај глобата од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

### **Член 137**

Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1. пред склучувањето на договорот за продажба не постапи во смисла на одредбите од членот 5 став 1 алинеја 1 на овој закон ;

2. потрошувачот не биде известен за влијанието на одредени производи врз животната средина и здравјето на луѓето согласно со прописите и стандардите, како и за мерките за заштита преку упатство дадено со производот истакнато на амбалажата на производот или на друг соодветен начин (член 5 став 1 алинеја 2);

3. посебните продажни услови за одделни производи и услуги не ги истакне јасно и на видно место на продажните места (члена 6 став 2);

4. на одделни групи на потрошувачи им одобрува посебни продажни услови (младенци, инвалиди, пензионери, студенти и слично) и тие услови не бидат јасно и на видно место истакнати во продажниот простор (член 6 став 4);

5. за извршените услуги за поправка и одржување на производите чијашто вредност е поголема од 5.000 денари, не му достави на потрошувачот пресметка и

работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување (член 6 став 7);

6. без претходно добиена писмена согласност од потрошувачот го прошири работниот налог со зголемување на цената за повеќе од 5% (член 6 став 8);

7. на јасен, видлив, читлив и недвосмислен начин не ја истакне продажната цена на производите или услугите, односно на продажното место на кое се изложени производите, на производите во рефусна состојба, на услугите кои ги дава и на резервните делови кои ги продава (член 8 став 1);

8. цената на производот, односно услугата не е означена во денари, освен ако со друг закон поинаку не е уредено (член 8 став 1 точка 3);

9. продажната цена не е крајна цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадената количина на производот, во која не е вклучен данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);

10. при продажбата на производите во рефусна состојба не ја истакне само цената за единица мерка на продажното место на производот (член 8 став 5);

11. при истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи не истакне цена за нето единица мерка (член 8 став 7);

12. постапи спротивно на одредбата од членот 8 став 8 на овој закон;

13. не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);

14. продава производи кои имаат недостаток или грешка, а физички не ги одвоил од другите производи и јасно, видливо и читливо не обележил на производот и на продажното место не истакнал натпис дека се работи за продажба на производи со недостаток или грешка (член 9);

15. производот го продава во амбалажа што е штетна за здравјето на луѓето, не е приспособена на формата и количината на производот и го доведува во заблуда поротувачот по однос на количината и големината на производот (член 10 став 2);

16. јасно и на видно место не ја истакне цената на посебната хартија за завиткување и дополнителните украси, како и цената на тие производи и услугата за завиткување (член 10 став 3);

17. нуди бесплатно или заедно со некој друг производ вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);

18. пушти во продажба производи кои немаат декларации или ако декларацијата не ги содржи сите податоци пропишани во членот 23 ставови 1, 2, 3, 4 и 5 на овој закон;

19. пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од членовите 32 и 33 на овој закон;

20. детските играчки се пуштени во промет спротивно на членот 38 ставови 1 и 2, членот 39 ставови 1 и 2 и членот 40 на овој закон и

21. не го замени купениот прехранбен производ со недостаток со производ со соодветен квалитет или на потрошувачот не му го врати платениот износ доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува (член 44).

За дејствијата од ставот 1 на овој член на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на одделна дејност во траење од 30 дена.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му изрече глоба во износ од 400 до 800 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во правното лице.

Покрај глобата од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на одговорна должност во траење од 15 дена.



Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

1. јасно и на видно место во продажниот простор не ги истакне своите продажни услови (член 6 став 1);
2. производот го продава во несоодветна амбалажа (член 10 став 1);
3. врши продажба на производите во рефусна состојба кои не се претходно спакувани, не ги мери во присуство на потрошувачот (член 11 став 1);
4. продажбата на производите во рефусна состојба не ги спакува во соодветна амбалажа (член 11 став 2);
5. за производите во рефусна состојба не се истакне декларација јасно видливо и читливо на амбалажата во која производот се става за продажба или на продажното место (член 11 став 3);
6. означувањата што упатуваат на распродажба, односно намалување на цените не се вршат во смисла на одредбите од членот 12 ставови 1 и 2 на овој закон;
7. физички не ги одвои производите за распродажба од производите кои не се на распродажба и јасно и на видно место не истакне натпис дека се работи за распродажба (член 13 став 1);
8. при распродажба на производите со грешка не истакне натпис со кој ќе се запознае потрошувачот во што се состои грешката на производот (член 12 став 2);
9. производите кои не се на распродажба поради изменување на рокот на употреба не ги одвои на посебен со јасно и на видно место истакнато известување за причината за намалување на цените и крајниот рок на употреба на производот (член 14);
10. не го извести писмено потрошувачот за неговото право еднострано да го раскине договорот со изјава во моментот на склучување на договорот (член 107 став 1) и
11. не се произнесе во рок од 30 дена од поднесениот приговор (член 118 став 4).

За дејствијата од ставот 1 на овој член на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на одделна дејност во траење од 30 дена.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во правното лице.

Покрај глобата од ставот 3 на овој член одговорното лице во правното лице ќе се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на одговорна должност во траење од 15 дена.

### **Член 139**

За дејствијата од членовите 136 до 138 на овој закон глоба во износ од 500 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице што врши дејност.

Покрај глобата од ставот 1 на овој член за дејствијата од членовите 136 до 139 на овој закон ќе се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на дејност во траење од 15 дена.

### **Член 140**

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на лице место на правното лице за дејствијата од членот 137 став 1 точки 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14 и 16 и членот 138 став 1 точки 1, 3, 5, 6, 7, 8 и 9 на овој закон.

Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на лице место на одговорното лице во правното лице и физичко лице – трговец поедниец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

#### **Член 141**

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописите од став 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.